

narodna in univerzitetna knjižnica
v Ljubljani

VII. B. 4 28137

40

VRTEC

1893

V R T E C

Časopis s podobami za slovensko mladino.

Uredil in založil

Ivan Tomšić,

*učitelj z zlatim križem za zasluge na c. kr. vadnici v Ljubljani
in c. kr. okrajni šolski nadzornik.*

Tri in dvajseti tečaj, 1893.

V Ljubljani.

Natisnila Klein in Kovač.

M. B. 28137, f

Pridržujejo se vse pravice do „Vrtca“ in sestavkov, priobčenih v „Vrtci.“

KAZALO.

Pesni.

Molitev v novega leta dan	1
✓Kadar pišem pesni	8
Zájutrek	9
Rokec	11
Pri peči	14
Prošnja	16
✓Slovenski mladini	17
Detetu	22
Otročje národne pesence	22
Bég v Egipt	25
✓Kaj pripoveduje moj dédek!	30
Najlepši časi	31
Domača vas	32
Oče otrokom	41
Leseni konj	48
Pred pasjo hišo	49
Bolna mati	50
Kako štejejo hervatski otroci	55
Vzpomladanska	57
V slovó g. nadučitelju (A. V.) Poklon no- vemu g. nadučitelju (A. K.)	61
Pri potoku	64
Otrokova molitev	65
Bolna Minka	65
✓Pridi!	73
Majniku pozdrav	77
Zjutraj	87
Dečki v gozdu	89
Romaj	94
Mala umételjnica (Prizorček)	95
Grobna cvetlica Josipu Cimpermanu	96
Kresnice	102
Polžek, maček in miška	103
Górskemu studencu	105
Prosim!	113
Učenka ob koncu šolskega leta	114
Božja žabica	119
Spričevala	121
Prej moliti!	131
Ob koncu šolskega leta v „otročkem vrteu“	132
✓Proti dómu	137
Morilec	140
Deček in pes	147
Kanarček, štiri cibe in petelin (Prizorček)	150
Pridni Vid	153
Psiček in kozliček	161
Mali zaspanček (Prizorček)	161
✓Gledal sem	162
Na grobu duhovnega očeta	170
Jesenski list	173
Na vernih duš dan	173
Vi solnčni žarki	181
O kólik čudež je otrok nedolžen	185
Spominčice	191
V molitvi	191
Zajéji pogovori	197
✓Konjiček	197

Stran

Stran

Božična	201
Pri božičnem drevescu	204
Pridnim otrokom na sv. Miklavža večer	206
Mladi učenec	206
Prazna želja	206

Povesti, pripovedke, popisi, prilike in basni.

Božič v gozdu	2
Molitev daje tudi slabemu pogum	6
Slepčeva pesen	7
Iz spominov na babico	10
Kdor se tuji nesreči smeji — ta se kmalu	12
ob svojej solzi	12
Iz narodne torbe	15
Pripovedka o mali jetnici	18
Zdravnik in učitelj	21
Mala dobrotnika	26
Stari urar	29
Medved in čebele (basen)	31
Modra miška (basen)	33
Naš pastir	33, 66, 98
Moj maliček	35
Pogreb	36
Strije Oblak	44
Iz naše vasice	46, 84, 129, 157, 179, 198
Naša peč	51
Ubožni plemenitnik	54
Staro babo žagajo	58
Materina sveča	62
Pri božjem grobu	69
Vzpomládni dnevi (Prizorček)	70, 101
Zajčevega Jakca birma	78
Vojska	82
Nesrečen dan	90
Zakaj je Anica tako dobro znala veronauk?	97
Dvakrat izgubljeni sin	106, 122, 138, 154
Nevihla	109
Trikratni nasméh	114
Maličkov prijatelj	117
Moji neprijatelj	124
Burnov Jernej	127
Poštena deklica	134
Ne k vodi!	144
Narodne pripovedke	148
Gozdar in opica (basen)	159
V šolo!	160
Zadnji lov Bistranovega očeta	163
Delaj, kar je pravo, in ne boj se nikogar	170
Na grobu mamice	175
Radovedno jabolko	181
Nesreča nikoli ne spi	186
Skovirji maščevalci	192
O polnoči	194

Zemljepisni, zgodovinski, životopisni in drugi poučni sestavki.

	Stran
Kdo je napravil prve jaslice?	13
Petdesetletnica sv. Očeta, papeža Leona XIII. v 19. dan meseca februarja 1893 l.	42
Vzpomlad	54
Poletje	102
Abd-el Kader	115
Vilkotu v spomin	147
Breza. Slika iz narave	173
Maroniti in Druzi	201

Prirodopisno-natoroznansko polje.

Štorklja	36
Ščinkovec	135
Kuhinjska sol	165

Dramatični prizori.

Cvetlična posoda ali bratovska ljubezen	74
Kdor ne uboga, tepe ga nadloga	132

Zabavne in kratkočasne stvari.

Listje in evetje v vsakem listu	
Kratkočasnice	87, 152
Uganke	22
Kvadratne uganke	23
Demanti	23, 56
Rebusi 40, 71, 72, 88, 120, 151, 168, 184, 207	207
Obeliski	55, 87, 136

Nove knjige in listi.

Veseli otroci	39
Šaljivi Jaka ali zbirka najboljših kratkočasnic za slovensko mladino	39
Iskrice	39
Kratek nauk o glasbi	39
Venček pravljje in pripovedek	56
Popotnikov koledar	56
Pomladni glasi posvečeni slovenski mladini III. zvezek	87
Prine Evgenij Savojski, slavni junak in voj- skovodja avstrijski	87
Angelček, otrokom učitelj in prijatelj VII. zvezek	87
Stanley in njegovo potovanje po Afriki	87
Zmaga pri Sisku dne 22. junija 1593	120
Nauki o varstvu živali za mladino	120
Knjižnica družbe sv. Cirila in Metoda IX. zvezek	136

Stran

Zaklad na kozjem ostrovu ali Bog nedolžnih ne zapusti	184
Dijaški koledar za navadno leto 1894	184

Spomeniki umrlim.

Francišek vitez Močnik, upokojeni c. kr. de- želni šolski nadzornik	22
Martin Tomec, župnik v Suhoru pri Metliki	38
Josip Horvat, nadučitelj v Ljutomeru	38
Josip Marn, c. kr. gimn. profesor, častni ka- nonik, konzistorjalni svetnik, pred- sednik „Matice Slovenske,“ vitez Fran- Josipovega reda i. t. d.	39
Blaž Hrovath, c. k. šolski svetnik in vodja c. k. moškega in ženskega učiteljskega v Ljubljani	55
Jarnej Pirc	55
Julija Materne roj. Eger, hišna posestnica	55
Janez Potočnik, župnik, zlatomašnik, duh. svetnik, posestnik zlatega križca za zasluge i. t. d. na Brezovci poleg Ljubljane	120
Jož. Belar, župnik v Rovtiah	120

Podobe.

Boj z volkovi	6
Zajutrek	9
Prve jaslice	13
Medved in čebele	31
Modra miška	33
Sv. Oče, papež Leon XIII	42
Strije Oblak	45
Otroci pred pasjo hišico	49
Krojač	58
Materina sveča	62
Otrokova molitev	65
Zajčevega Jakca birma	80
Zakaj je Anica tako dobro znala veronauk?	97
Nevihta	111
Abd-el Kader	115
Burnov Jernej	128
Molitev pred jedjo	131
Morilec	143
Ne k vodi!	146
Deček in pes	147
Dvakrat izgubljeni sin	155
V šolo!	160
Psiček in kozliček	161
Zadnji lov Bistranovega očeta	163
Ubožni deček	175
Skovirji maščevalci	193
Emir Bešir grozni	202
Oblega Djezina	203
Druzinja	204
Rebusi 40, 71, 72, 88, 120, 151, 168, 184, 207	207

ČASOPIS S PODOBAMI ZA SLOVENSKO MLADINO.

Štev. 1.

V Ljubljani, 1. januarja 1893.

Leto XXIII.

Molitev v novega leta dan.

Oče vsemogočni mili,
Ki vesoljni vladaš svet;
Tvoj se blagoslov obili
Nad menój razliva spet.

Dal dobrotno doživeti
Novega mi leta dan;
Tebi Stvarniku zapéti
Srčno hvalo sem dolžán.

Stariše mi čuval ljube,
Ki skrbé takó zamé;
Mene varoval pogube,
Záse vnemal mi srcé.

Če kedàj sem se pregrešil,
Oh, iz srca mi je žàl;
Greha, upam, boš me rešil,
Vedno zvest Ti bom ostàl.

V novem letu Bog me vòdi,
Da mi rasla bo modróst;
Mílostno, Gospod, me sòdi,
Daj enkràt nebá sladkóst!

F. Krek.

Božič v gozdu.

molar Peter je večkrat dejal — zná se, da le v šali — da živi vže preko štirideset let v gozdu, a ljubega Boga še ni srečal v njem. Neko leto pa — tako je hotel ljubi Bog — naj Peter zvé, da biva On tudi v gozdu.

Peter je živel v borni koči sredi širnega gozda. Okolo nje se košatí gosto grmovje in vitko drevje; v vseh vrhovih odméva radost, le borna kočá stoji na peščenem svetu in nje izbice so tesne, temne. Smolar je malo ne beráč; kočá, v kateri biva, stoji na prostoru gospoda Dragoša in je postavljena iz lesa njegovega gozda; njegova ni niti mladika, ki si jo vtakne za klobuk. Premoženje njegovo pa je zvesta žena in jedino dete — hčerka Lenčika. Nekega dné mu pride pismo v hišo. Žena mu je prečíta. Pismo slóve: Petru Težaku, smolarju v Bukovem Dolu. Daje se vam na znanje, da je odslej nabiranje smole kot drevju kvarljivo strogo prepovedano. Prestopek se bođe ostro kaznoval. — Nadlogar v imenu gospoda Dragoša.

Peter vtakne roki v žep in gre v gozd. „Kot drevju kvarljivo nabiranje smole?“ govoril je sam sebi; „ta krasni log je vzrasel mej nabiranjem smole in sedáj nakrat — kvarljivo! Vedno sem čuval debela — in sedáj to?“ — Kaj začeti? — —

Učil se ni ničesa. Ne preostaje mu družega nego nabiranje koreník in zdravilnih zelišč. Truden strmoglavega plezanja in nevarnih potov vrne se zvečer domóv ter se ne zméní niti za dobrikanje male Lenčike, ki v svoji ljubeznivi priprostosti poprašuje očeta: kaj dela srnica v gozdu? —

Srnica v gozdu? Beseda tá mu je vzbudila nove misli. Nekega dné poseže po zarjaveli puški na steni in hajd ž njo v gozd. Čil jelen mu pridrví naproti. Dvigne puško — a glej! Tu v cevi je vrézano srcé, nad njim križ! Staro, ljubo znamenje! Pokojni njegov oče je to znamenje vrezaval v vsako orodje. Križec! — oče mu je bil baš tako ubog, kakor on; — srcé, — ostal je pošten. Puška mu omahne in jelen brzih nog vzleti čez gozdno plan.

Srcé in križ! Ženo in otroka ima — Bog bođe pomagal, da se od koreník in želišč preživé.

Kaj se zgodí? Pastirji ga zatožijo, da jim prerije vsa tlá. Odreklo se mu je tudi to! Izgubljen je taval po gozdu ter ni znal kaj bi začel.

Prevdarjal je to in óno. Pristopil je tudi izkušnjavec in mu šepetal zapeljive besede v uho — — —

„Proč!“ zagrmel je Peter v takih trenotkih in udaril s pestjó v zrak, „pošten pa hočem ostati, videti bi hotel, da-li tega ne vzmorem!“

Lenčika je rastla in se razvijala. Zvršila je sedmo leto. Ko se je bližal Božič, nádejala se je tudi ona lepega darú od božjega Deteta. Oče in mati sta se bridko nasméhnila. Božje Dete tú na zemlji nosi raje bogatim nego pridnim otrokom — v nebesih bođe izvestno vse drugače! — Peter je sicer kupil doli v vasi nekaj

jabolk in belega kruha — a Lenčika je pričakovala tudi božičnega drevesca. Otroško srcece se je veselilo skoraj drevesca bolje nego li daril.

Petra ni domá, po gozdu hodi. Tla so zmrzla, mah hrešči pod nogami, véjevje je pobešeno, obteženo ledenih sveč in ivja. Pri marsikaterem mladem vršičku postoji. „To-le bi bilo!“ pravi sam sebi; — „ali pa smém? Ne bi sinél — a vender, saj je moj oče vsadil na tisoče sadik — za svojo vnuko — — — Nož se zabliška v roci, — résk! — in lepa jelčica leži v snegu. V istem trenutku se začuje gromeč glas. Za njim stoji Dragoš in njegov logar.

„Ali te imava, ti kvarljivec! upije logar; „koliko časa vže delaš kvaro. — —

„Jaz, da bi kvaril drevje?“

„Kaj pa dá,“ oglesi se Dragoš; — „čemu ti bode tó-le, za toporišče ni, niti za kurjavo!“

„S slabim namenom še nisem nikdar odtrgal vejice — božično drevesce je za mojega otroka!“

„Izgovor je dober,“ smeje se Dragoš. „Danes nam ne uideš, primite ga logar! — Jezno zateptá Peter po mahu: „Glej sém, ti strogi gospod,“ govori tresočim glasom, „mah ni moj in vender ga teptam; zrak, katerega jaz izsopevam, vsopevaš ga ti — toži me zató — milostivi gospod, uboga reva!“

V njegovem srci se kuha jeza in kesanje. Zdi se mu, da je kriv, a čuti tudi, da se mu godi krivica. Molčé se je dal zvezati in odpeljati. — Jelkica je ostala v snegu; mesto prijaznih božičnih lučic so blestéle na njej iglice belega ivja.

V tem pa se je zgodilo nekaj, kar je bilo čisto podobno, da se hoče božje Dete potégniti za ubogega smolarja — oh, to ljubo Dete božje, ki sicer le bogate obdaruje — a za svoj del le uboge bolj ljubi — —

Žalosten je sedel Peter v temni ječi. Mislil je na svoje drage domá, ki brez varstva koprné v strahu za očeta. Lenčika bode jokala, dokler je spanec ne premaga; to bode njen božični večer. On pa, ki se je vse svoje žive dni premagoval, da bi ostal pošten, sedi v ječi, kder je pred njim sedel ropar in bode za njim prišel tat ali ubijalec — to je njegov svet večer!

Gospod Dragoš se je vrnil v grad. Tu najde največjo zmešnjavo — vse jadikuje! Božidar, njegov desetletni sinko, jahal je kakor vsak dan na izprehod. Gradič, ki je stal vže izza 16. stoletja, imel je orožarno, polno različnega orožja. Deček si je dal osnažiti stare vitežke prsne oklepe, napravil se v tako opravo ter s čelado na glavi in mečem v roci — mladi vitez — zasedel iskrega belca. Po bliskovo ga je odnesel proti temnemu gozdu.

Uro za uro je potekla — a mladi jezdec se ne vrne. Pozno v mraku, ko je hišnik vže prižigal svetilke, pridrvi belec ves pénjast na dvorišče, a o jezdecu ni duha ni sluha. Grôza je izpreletela prebivalce gradú. Kdé iskati ga v temni noči? — Gospa se prva zavé, da tu ne koristi jadikovanje — treba je delati! Brez odloga se podá na pot v temni gozd — glasno kličoč svojega ljubljenca. Pred vsakim križem pade na kolena in vije roki v goreči molitvi.

Gospod Dragoš drví po gozdu kakor obstreljena zvér. Kako rad bi bil vprašal srnice in jelene, na katere je sicer z radostjo poméril s svojo puško: ali niste videle mojega otroka? — A živali so bežale pred njim. — V temi se izpodtakne

ob ulomljeno drevesce — bila je Petrova jelkica. „Tudi on ima ženo in otroka“ — odmévalo je v njegovem srečju — toda dalje — dalje!

Prebivalstvo vsega gradu je bilo na nogah. S streli so dajali znamenja, trobili v rog — a odgovora le ni bilo. Naposled je jelo snežiti in hlapec reče svojemu sodrugu: „Ljubi Bog ga vže pokriva z mrtvaškim prtom.“ —

„To je žalosten svet večer.“ vzdihovala je Petrova žena v samotni koči in prisluškavala pri vratih, je-li nihče ne pride. — Zamán!

„Oče bodo še božje Dete zamudili!“ oglasi se Lenčika.

„Bog vé“ — govori žena kakor s seboj — „prepozno ne bode prišel — a tako dolgo ni izostal še nikoli. Ves dan imam težko srce. Pojdi spat Lenčika!“

Nekdo je potrkal na okno.

„Hvala Bogu!“

On ni bil. Zakásnel drvar je šel mimo ter vprašal skozi okno: „Hej soseda, kaj pa je storil?“

„Kdo?“

„On!“

„Ne vé, kaj ménite,“ odvrne s strahom uboga žena.

„Da ne veste — kakó? Saj sem ga srečal, klobuk je imel na očéh, roki zvezani.“

Uboga žena zajoče — drvar otide.

Mesto božjega Deteta je prišla žalost v borno kočjo. Nè, nè! Zlí duhovi nimajo tam uhoda, kder se dobra srca veselé božjega Deteta!

„Pojdi spat, Lenčika!“ opominja mati.

Začudena pogleda Lenčika mater: ali ni noč svet večer? Žena prikriva otroku srčno žalost — svoje solzé, piha v ogenj — a vsakikrat, ko ugasne trska, začuje se ihtenje.

Lenčika zopet popraša po očetu.

„Bodi tiho!“ zavrne jo mati, a takój mehkeje pristavi: „Oče iščejo božjega Deteta in so bržkone zašli v gozdu.“

„Ej, bodo ga vže našli, saj ima božje Dete svítal naprsnik in oči, kakor rdeča bisera!“

„Dà, dà!“ pritrdila je mati.

Črna noč je bila. Sneg je zametel kota nizkih okenc — po vsem širnem svetu je veselje in blišč ta večer — —

Žena smolarjeva je prižgala rdečo svečo. Večkrat je vže gorela ta sveča s temnim svitom: Ko je umiral Petrov oče, ko je v vihartni noči podsul se plaz s strme planine in je deroča voda prihrula mimo kočje — in gorela bode, ko bode umiral Peter in njegova žena. Bila je mrtvaška sveča. Umrl je sedaj najstareji prebivalec borne kočje: poštenost — zató je gorela.

Žena je pokleknila in molila k božjemu Detetu. Nje molitev ni bila strastna, kakor óna bogate gospe. Z udanostjo v voljo božjo prosi uboga žena: „Sveto Dete, v tvoje roke izročam svojo prošnjo. Hudega, vé, da ni storil, saj ga vsak dan priporočam angelju váruhu. A z zvezanimi rokami! — Sveto Dete, uboštvo in skrbí lahko prenašam — le sramote nas obvárui večni Bog!“ —

„Zdaj sta prišla!“ oglasi se Lenčika. Zunaj se čuje trkanje. Žena vzame svečo in gre odpirat. — Tuj deček stoji pred njo. Čuden deček. Njegova oprava

se sveti, od las mu visé zledenele snežinke — oči so mokre — ves je snežen. Trese se od mraza in prosi zavétja.

„Ali ni nikogar s tebój?“ vpraša žena. „Ali si sam? Le pridi notri, le pridi na gorko!“ Govoreč mu otresa obleko a naprsnik ostane svetál, obriše mu oči — in sedáj se blesté kakor dva bisera.

„Ljubo Dete božje“, šepče Lenčika, „pojdi k peči, da se pogreješ!“

Žena ga poprašuje odkod pride in kdo je?

„Božidar Dragoš sem,“ odvrne naposled deček. „Odjezdil sem v gozd, tam se mi je splašil konj ter me vrgel raz sebe. Nato sem taval okolo, dokler se ni stemilo. Jélo je snežiti in mrzel veter je bril. Zopet se opogumim in grem dalje. Tu zagledam luč in se podam sém. Dajte mi zavétja in ne storite mi žalega — oče bode kmalu prišel po — mé!“ — Tresel se je od mraza, ko je pripovedoval. Žena mu je s silo sezula črevlje, ki so mu bili primrznili na noge, naložila mu na noge zdravilnih zelišč, skuhala mu kruhove juhe ter mu jo sama podajala z žlico k ustim.

Lenčika se je splazila k njemu, ogledavala blestečo opravo, lepe kodrčke, sveža lica in oči — lepa bisera. „Ubogo dete, toraj je vender res, da moraš prebiti toliko mraza!“

Žena je nanosila blazin ter mu pri topli peči napravila mehko ležišče. Deček se vleže in kmalu prav sladko zaspí.

Preplašeni ženi je odleglo. Deček, ki jo je na svet večer prosil zavétja, zdél se ji je dober sél. Lenčika ni mogla zaspiti, zató ji je mati zapéla lepo božično pesenco. Sem ter tja je pogledavala spečega dečka. Lenčika je sedela poleg njega in sklepala nežni ročici . . .

Začuje se glasno piskanje rogov in težki koraki pred durmi. V hišo stopijo štiri možje, mej njimi grajska gospa. Ženi zastane glas v grlu. Pogleda prišlece in z rokama pokaže spečega dečka. Gospa plane z radostnim vzklikom k njemu. Deček se sklone po konci in spoznavši mater zagibljejo se mu rdeči ustni . . .

Na strmi planini je vzplapolal velik krés. Gospod Dragoš v svojem življenji ni videl lepšega božičnega drevesca, kakor ta plamen, ki mu je oznanjal, da živi — njegov otrok!

Najden je!

Vse se je zbralo v borni koči. Bogatemu možu je koprnelo srcé; tu je našel svojega sina skrbno postreženega od rodbine ónega, katerega je danes — — —

Dalje ni mogel misliti. Najúrnejšega jezdeca pošlje v grad, da odprè železna vrata.

Vsi so bili še zbrani, ko se pripelje Peter v grajski kočiji z dvema vrancema.

„Takó se ne godi redkokrat na svetu,“ izpregovori graščak; „moč je nevarno orožje v roki strastnega človeka! Krivico sem vam storil Peter, a pripravljen sem, da jo poravnam, samó odpustite mi!“

In ponudil mu je službo oskrbnika na jednom svojih posestev.

„Preveč je to záme!“ odvrne Peter.

Pričujoči se mu čudijo.

„Dovolite mi zopet nabiranje smole, ker tú ostanem najraje.“

„Nabiranje smole ni nič vredno in je drevju kvarljivo. Kmalu pa bode izpraznjena logarjeva služba, ta je vaša in dodam vam še trideset oralí gozda — za božična drevesca! Ali sva potem zopet prijatelja?“

„Nisem hud,“ odvrne Peter, „samó to Vas prosim, da tú pred mojo ženo in mojim otrokom izjavite, da sem bil zaprt po krivici!“

Dragoš ga prime za obe roki in pravi: „Peter, vi ste vrl mož!“

Takó je prišlo božje Dete v hišo ubogega smolarja.

(Po „Rosegger-ji“ posl. Janja M.)

Molitev daje tudi slabemu pogum.

neki vasici na Ogerskem je živela uboga vdova. Bila je bolna, in ker ji primanjkuje drv, pošlje svoja dva dečka s sanmi v hosto pónje. Starejši deček ni bil še pôlnih dvanajst let star, mlajši pa še le osem. Ko gresta s sanmi mimo cerkve, reče mlajši: „Tonče, meni je danes nekako čudno pri srci;

zdi se mi, kakor bi naju čakala kak nesreča. Pojdiva poprej v cerkev.“ — Starejši odgovori: „Le pojdiva v cerkev, nimam nič proti temu; saj moramo vsako delo z Bogom začeti.“

Popustita toraj sani pred cerkvenimi vrati, gresta v cerkev in molita. Potem

otideta vesela, da-si prav težavno hodita po snegu. Dobila sta mnogo suhih drv, in ravno se pripravljata, da bi je naložila in povežala, kar zagledata od daleč dva volkova, ki sta naravnost drla proti njima. Uiti jima ni bilo mogoče. Drevesa, da bi splezala nanje, ni bilo

blizu, ker okrog in okrog je bila sama hosta in grmovje. In kaj bi jima bilo pomaglo tudi najvišje drevo? Volkova bi bila stražila in ju čakala pod drevesom; morala bi se bila jima udati. Kaj bi li storila v tej veliki sili? Starejši, pogumen deček, hitro zakrije s sanmi mlajšega brata, ter dene nánje še drv in hoste, ter mu prigovarja: „Moli, pa ne gani se, jaz sem srčan!“

„Oh, bratec moj ljubi,“ reče jokaje mlajši deček, „ako bi midva tukaj umrla, kaj bode potlej začela najina ljuba mati!“

Manjši deček je pod drvi, a večji stopi s sekiro volkovoma naproti. Ko pride volk proti njemu, mahne ga s sekiro tako močno po glavi, da takòj telebi na tla. Ali v tem prime pogumnega dečka drugi volk za ramo in ga vrže na tla. Deček zagradi z vso močjo volkov gobec, drži ga od sebe ter nič ne vpije, ker se boji, da bi izdal svojega skritega brateca. Manjšega brata obide spodaj pod sanmi velika grôza, zažene sani in drva od sebe, popade sekiro, ki je ležala na tleh, in seka z vso močjo po volku. Volk se obrne in zažene na družega sovražnika od zadej, in raztrgal bi ga bil, ko bi ne bil starejši brat urno segel po sekiro, s katero je udaril volka po glavi in tudi tega pobil.

Takó sta dva slaba dečka z božjo pomočjo in pogumnostjo pokončala dva srdita volkova in se srečno otela. S strahom ogledujeta zverí, ki sta ležali na tleh z odprtima žreloma, ogledujeta hude in ostre zobé, kateri bi ju bili skoraj raztrgali. Oba poklekmeta, molita in zahvalita Boga za prečudno zmago in oetbo. Potem naložita drva in mrtva volkova na sani ter gresta neizrečno vesela proti domu.

Slepčeva pesen.

(Slika; spisal Fr. S. F.)

počitnicah je bilo. Pri Jegliču smo sedeli v hladni senčnici ter gledali skozi vrata, kako so pridne čebelice letele iz ulnjaka na pašo. Uprav je prišla Anica iz šole in prisedla tudi k sesticama Jerici in Ivanki. A mati je prinesla južino — pogače in sladkega grozdja.

Kar zavpije Anica takó, da se je Jerica kar prestrašila. Jagoda, ki jo je nesla k ustom, padla ji je na tla.

„Kaj upiješ?“ posvari jo mati.

„Oh, glejte, tam-lè po cesti gre óni slepi mož, ki s palico tipa okolo sebe in poje, če mu kdo dá novce. Mati, naj pride sèm, da nam kaj zapôje!“

„Naj pride, no, mati, poprosijo vse tri sestre zajedno ter se oklenejo matere. Ko še jaz poprosim z deklicami vred, dovoli mati. Anica pa hiti na cesto ter privede uboščka pred senčnico.

Siromak sname ponošen klobuk in nas pozdravi: „Hvaljen bodi Jezus Kristus!“ Na to se zopet pokrije, nasloni ob palico in zapôje tisto:

„Le enkrat bi videl,
Kje solnce gor' gre,
Bi videl kje luna
Kje zvezde blišče.“

Kaj nè, dragi čitatelji, da vam je znana ta lepa, žalostna pesen!

Mož je pel in ponavljal kitico za kitico tako milo, tako žalostno, da smo vsi osupeli poslušali slepega pevca. Jerica je prihitela celó k meni, Ivanka se je pa pritislila k materi. Ko je slepec z nova s trepetajočim in prosečim glasom povzel „le enkrat bi videl“, pritekla mu je bridka solza iz mrtvega očesa.

Nisem se mogel vzdržati solza tudi jaz. Ko je Jerica videla, da sem si otrl solzo, jokala je še ona. Vsi smo bili žalostni.

Pevce je odpel. Odkril se je in poprosil za dar božji. Anica ni premišljala. Kar dala mu je svojo južino, pogačo in grozd. Prav tako sta storile tudi sestrici. Midva z materjo sva mu pa dala novcev vbogajme. Ubogi mož se je zahvalil s stokratnim „Bog povrni“ in tipajoč s palico zopet šel počasi svojo pot.

Ko smo nekoliko pozabili žalosten utis, prašala me je Jerica:

„Zakaj pa ne vidi ta mož?“

„Gléj jo, Božja volja je takó,“ zavrne jo hitro Anica.

„Ali je mar Bog hud na take, ki ne vidijo?“ popraša Jerica.

„Nè, draga moja,“ povem ji jaz, „Bog vse ljudi ljubi, le grešnikov nè. Morebiti ima tega moža raje, kakor nas, čeprav mu je vzel luč očíj. Glejte, tako je nesrečen pa vender je Bogu hvaležen in nas je takój pozdravil: „Hvaljen bodi Jezus Kristus!“

„No, ali pa ti hvališ Boga vsak dan?“ popraša jo mati.

„O, dà,“ odvrneta Anica in Jerica. „Saj molimo s teto jutranjo in večerno molitev.“

„Jaz tudi Bógeka zahvalim — tako-lè,“ reče Ivanka in dvigne nedolžni ročici sklenjeni kakor k molitvi.

„Nù lepó,“ pohvalim dekletca. „Toda zdaj morate pa Boga še zato zahvaljevati, ker imate lepe, zdrave oči. Glejte, če bi bile slepe, nikdar bi ne videle svoje dobre matere, ki vas ima tako rada. Ne gledale bi lepega solnce in prijaznih zvezdic. Nikdar bi ne trgale po pisanih travnikih krasnih cvetic ter jih spletale v vence. In v cerkvi bi ne videle v oltarji milega Jezuščka, ki ga péstuje Marija. Večna, vedna temà bi bila. Ali bi ne bilo to grôzno?“

„O, joj,“ pravi Jerica, „to bi me bilo strah, ker bi bila vedno temà. Takój porečem teti, da bomo zahvaljevale Boga zato, ker vidimo.“

Jerica je stekla takój v hišo k teti praviti svoj sklep. In prav je imela.

Kadar pišem pesni . . .

Kadar pišem pesni,
Da jih bereš tí,
Duša mi ljubezni
Záte plamení.

In očí v daljavo
Sinjo hrepené,
Želja pa za željo
Dviga mi sreé.

Zrém te, dete zlato:
Rožni tvoj obráz
Sreče in pokója
Jasni je izráz.

In v očeh blestečih
Ognja gledam žár,
Ki mirí in vzbuja
V srci mi vihár.

Bog te blagoslòvi,
Sreca mi radósti,
In od té odvráčaj,
Žalost in grénkostí!

Jaz pa pišem pesni,
Da jih bereš tí,
Ko v ljubezni duša
Záte mi gorí . . .

Modést.

Zájutrek.

Minka v zibki ljubezníva, Anka pa sedí na stoli,
 Glej zajutrek srka, vžíva; Mirna Anka ni nikoli;
 Polno lice, čvrsta rast! Z roko maha, govori,
 Dobro grè ji mleko v slast. Kar se ji prav modro zdí: To mi vrzi urno v kraj!“

Niš ne vidi, da iztéka
 Kapla se za kapljo mléka;
 Prevrniti je lehkó,
 Napolniti spet težkó!

Nù, pa mucka je dobíla
 Dosti tisti čas kosíla.
 Je-li mucka ti, mijáv,
 Tudi dobro, tudi práv!

Fr. Krek.

Iz spominov na babico.

X.¹⁾

erujte mi, da je časih baš takó razsajala zima okrog voglov, kakor danes. Otroci smo stikali prste in dihalí vánje; cèptali z nogami ter vlekli kučme na ušesa, kakor dandanašnji. Pa je tudi zmrzovalo, da se pravi! Za nobeno opravilo ni bilo zvunaj.

Naša babica je dobila delo v hiši. In kakó lepo delo otroci, kakó prijetno! Uganíte, katero! „Prédla je,“ pravíte. Toda, otroci moji, préja pa — stari ljudje! Kakó li naj vrtí otrpla noga po bliskovo nemirno kolo, ali pa suče uvéla roka z varno spretnostjo dróбно nít in pretika oslabeledi vid nagajive kobilice na vretenovih perotnicah! V mladosti, dà, v mladosti. Tedàj ni bilo predice, kakor naša babica, v devetih vaséh in za sto gorami. Tkalcí so poznali pod prsti nje préjo, in sámo svétlo solnce se je smijalo platnu, ki ga je ona kropila.

Nečem vas predolgo mučiti. Povem vam zatorej, kaj je delala naša babica, ko je bila vže stara, čestitljiva babica, tako rada o pozimskem časi. Turšico je róbkala. Toda zdi se mi, kakor bi ne znali, kaj je to. Hm, kruhek pa znate róbcati, óni sladki, rméni, turšični, ki bi ga jedli angeli iz nebes! — Turšico róbcati se ne pravi nič družega, kakor odločevati turšično zrnje s češárkov. Silno lahko delo je, otroci, pa prijetno. Osobito v družbi dobre babice, kakor smo je časih mi delali. Ali kaj pravim: delali — radovedneži, ki smo odpirali ušesa, oči in usta za same pripovedke!

Babica pa je znala takó marljivo róbcati. Kadar je začénjala, odločila je najprvo z roko zrnje z jednega stróka. Ta ji je služil pôtlej kot róbkalček. Zatem pa je jemala po vrsti strok za strókom, odločila pri vsakem samó toliko zrnice s prsti, da je mogla zastaviti róbkalček, in — résk, résk se je usipala turšica v môčno mizo.

Otroci smo se gnétali okrog babice. Kdó bi se nè! Po ôknih so cvetele ledene cvetice, a za môčno mizo je puhala v hrbtíšča stara peč, da je bilo ugodno, kakor v samih nebesih. In pa ko je róbkala turšico babica — Bogú se usmili — pri kateri smo morali vedno biti! Kajti kdaj vže sem vam pravil: Naša babica pa nje — pripovesti! . . . Sèmtértàm, nò, sèmtértàm smo vže prijeli tudi za kak češárek. Pôtlej nam je pa zabičavala starka, kako treba, da pazimo na sleharno zrnice, da se ne raztrese in pohódi v hiši. „Božji dar je vsako, tudi najmanjše,“ takó nas je učila, „in iz sleharnega zrnca jih vzraste prihodnje leto lahko sto in še več! A za kruhek ste vedno nad materjo, otroci!“ — Prav globoko na dno mévtrge (môčne mize) smo se morali držati, ako smo hoteli, da pomagamo róbcati. Ali pa nas je babica okrecala po prstih in nam vzela delo iz rok.

Sicer pa je nam bila samim kmalu ali turšica premalo suha, ali róbkalček neprilíčen ali pa stróki preveliki. Za nikakov prid nismo bili, in morala nas je babica ostro pokarati!

„Otroci, otroci,“ dejala je, „kaj bode z vami! Tako naglo se naveličate vsakega dela. Ali ne veste, da brez déla ni jéla?“

Ljubila nas je, zató nas je takó svarila.

Mih. O. Podtrojiški.

¹⁾ Glej „Vrtec“ 1891., 1892. — V šte. 6. poslednjega letnika str. 99 popravi XI. v IX.

Rokec.

Rovédi, deček, črnooki
 In rdečih lic ter zlatolás,
 Od kod po rébri tej visoki
 Prišel si premo sémkaj v vás?
 „Li strme vidite dupline,
 V globélíh ostre tam čerí?
 Goščavo smrek in jelovine
 In hišico, ki tik stoji?
 No, v koči mali tej leséni,
 Ondukaj sem, gospod, domá,
 Tam, kjer je ležal sneg ledéni,
 Kjer solnce zvončekom zdaj igrá.
 Roditelje tam imam svoje,
 Ter zlata bábrica je tam,
 Ki veselí življenje moje
 In ki jo srčno rad imam.
 Pravljice mične, bajke, básni,
 In pesni sto in sto jih zná;
 To so nam hipi kratkočasni,
 Ko nje kolóvrat ropotá!
 Po zimi res je vse premrlo,
 Naš gozd bil v sneg je zakopán,
 Okó proseče k nebu zrlo,
 Naj pómladi napóči dán.
 In skoro bilo je blesteče,
 Prijétneje od dné do dné
 In penic rod že zdaj ščebeče,
 In kmalu jagode zoré.
 Studenci bistri spet vrvrájo,
 Ki bil zakóval jih je led,
 V krdelih mravlje se motájo;
 Nabirájo čebele med.
 In psa imam, žival udano,
 Ki vedno čuva nas zvestó,
 Ter petelinca, ki že rano
 Prebuja nam pojoč uhó.
 Vrbančkov sin se imenujem,
 In oče moj so pošten kmet,
 Na véčer z dedom se radujem
 In očka moj so njihov zet.
 In Rok imé je krstno moje,
 Moj očka mladi so Vrban,
 A ded imen imajo dvoje:
 Blažè in stari Goričan.
 Preljubo mater ímam milo,
 Ki nekđaj bili so deklè.
 Takrat še mène tù ni bilo
 In Micika jih kliče vsè.
 A bábrica so tudi Mica,
 In Mica ženske sploh so vse,

Ter Minka vsaka pastirica
 In Mina, kar jih dékel je.
 Res, kózo imam tudi mlado,
 Kozlička lepa, čujte, dva,
 Ki že imata dolgo brado,
 Da-si prav majhna sta obá.
 Če mati koza tjà na pašo
 Kozlička véde, „mèk, mek, mèk!“
 Za njimi nesem slano kašo
 Jaz v hosto na studenčni breg.
 Živalicam se jed priléga
 Bolj dókaj nego prašni les,
 Ki skalovita tlà pripréga
 In bolj ko pústi suhi vres.
 No, zdaj do dobrega poznate,
 Kar živega je tam pri nas,
 Če voljo pa in čas imate,
 Oj, prosim hitro góri v vás.
 Čuvája vidite tam psička,
 Kozlička moja, oj gospod!
 Kričača čujte petelinčka
 In gozdnih ptíčov ljubi rod.
 Postrežemo iz srca radi
 Z ukusnim rženim kruhom vam,
 Popojemo ter Vrban mladi
 Napije vam zdravíjco sam.
 Zakaj pri kadi očrneli
 Leží od nekđaj v kleti sod,
 Ki so ga ljubi ded prejeli
 Iz Bosne ali od drugod,
 In vince to je kaplja draga,
 Ki se ne pije sléharn dan,
 Samó če sreča nas premaga
 Ko nas obišče gost izbrán.
 A to je málokrat le v letu,
 Zatorej redko se zgodí,
 Da v górskem našem tihém svetu
 V kozarci vince zablestí.“

Čúj, dečko, hočèš z manoj iti,
 Pogledati si božji svet?
 Jaz tebi htel bi oče biti
 Poučujé te v znanstvu vnet!

„Roditelje pustiti svoje
 In bábrico — to móči ni,
 In poleg še kozličke moje — —
 Nè, to nikdár se ne zgodí!
 In ako meni Vi kupili
 Celó bi vranca od lesá

In bič in voz, ne omečili
Zató bi mojega srcá.
Vrbančkov sin sem jaz pošteni,
Ki ljubi, kar mu Bog je dal,
Ki ne bi, po nobeni ceni
Očeta drugega izbral.
Zdravstvujte, srečno mi hodite,
Vrnite se, gospod, nazaj,

V spominu Rokca ohranite,
Ki plane zdaj v planinski raj!“

Li brata imaš morebiti
A tacega, kakor je Rok?
„Nè, nimam ga gospod, častiti,
Jaz sem jedini naš otrok!“

Lujiza Pesjakova.

Kdor se tuji nesreči smeji — ta se kmalu ob svojej solzi.

(Narodna básen; zapisal Fr. S. F.)

A nekej njivi so bili skupaj: Bobèk, Slámica in Kamenček. Slamica je bila vedno vesela. Kar plesala je, če je le sapica popihnila. Ni mogla mirovati. Naveliča se zato njive in pravi nekega dné sosedu Bobku, ki je gledal iz svojega strôka: „Veš kaj, sosed moj dragi, takó dolg čas je tukaj. Pojdi greva potovat, da se razvedriva!“

„Nù le,“ odvrne ves vesel Bobèk in poskoči iz svoje ječe. „Kar precej jo mahniva!“

„Še mene vzemite s sebój,“ oglasi se zdajci Kamenček, ki je ležal leno na suhi zemlji.

„Če ne bodeš prepočasen in prelen,“ pravi Slamica, „pa pojdi!“

Veselo so hodili po gladki stezici. Vše proti večeru dospó do potočka. A ni bilo brví preko njega. Kakó tedaj priti čez. Slamica, ki je bila modra, kmalu si jo izmisli.

„Vše vem, takó-le bomo naredili, pa bode pravo. Jaz ležem na vodo. Potem gresta vidva drug za drugim po meni — kakor po brví — preko potočka. Samó pazita, da se komu ne zvríti v glavi! Ko bosta na drugi strani, pa mene izvlecita na suho.“

Rečeno, storjeno.

Slamica leže na vodo. Bobèk se precej ojunači in gre na nemirno brv. Malo se je res tresel. Toda prišel je srečno na suho.

Za njim poskusi Kamenček. Ta se je pa zelo bal. Ali Bobèk ga je tolažil in mu dajal poguma. Ko pa vidi, kako zelo se trese Kamenček in omahuje zdaj na levo, zdaj na desno, prične se mu na vso moč smijati. Kamenček ne more več vzdržati ravnotežja — omahne, pade v vodo in utoni. A Bobèk, ne da bi se mu tovariš smilil, smeje se na vse pretege in pozabi celó izvleči slamico, katero odnese val. Kar nakrat zaboli Bobkà čez pas. Obmolkne, potiplje se in vidi, da je od smehú počil. „O joj, o joj, kaj bode zdaj, počil sem,“ toži milo Bobèk in se zvija na bregu. Zakaj bolelo ga je. K sreči pride črevljár Smola mimo in zašije Bobku pôk s črno krpo.

In tako nosi Bobèk še danes črno záplato. Ti pa, kadar ga vidiš in opaziš črno liso, védi, da ne smeš bližnjemu želeti nič hudega, sicer bode tudi tebe kaznoval Bog.

Kdo je napravil prve jaslice?

à, dà, otroci moji, dobro vem, koliko prijetnega in nedolžnega veselja ste imeli o Božiči, ko ste narejali jaslice, postavili jih potem v kot za mizo ter prižgali svetilko, da vam obsije — božje Dete, ljubega Jezuščka, Marijo in sv. Jožefa — pa tudi pastirce, ki hité od vseh strani v betlehemiški hlev, da vidijo in molijo sveto Dete, kakor jim je angel naznanil. Nù, ti veseli božični prazniki so minuli, a jaslice imate še tam v kotu za mizo, in sree se vam še vedno vzraduje, kadar koli jih pogledate. Ali bi pa tudi radi zuali, kdaj in kako

se ji pričela ta lepa stara navada, da o Božiči narejamo jaslice? Nù poslušajte, povedati vam hočem, kdo je bil prvi, ki si je napravil jaslice o Božiči.

Začetnik tej lepi navadi ni bil nihče drug kakor sv. Frančišek Asiški. Kakó prirčno in goreče je ta svetnik ljubil Boga, popisati se ne dà in ne more. Po večkrat, ko mu je ljubezen do Boga v srci vzkipéla, hodil je po polji in klical vse stvari, da bi ž njim hvalile in častile Stvarnika nebes in zemlje. Ta goreča ljubezen do Boga se mu je najbolje unela o Božiči, ko je premišljal rojstvo Gospodovo. V to sveto premišljevanje zamaknjen, pade mu na um, narediti si jaslice, da bi se še bolj živo spominjal rojstva Jezusovega. In res! v gozdu blizu mesta Greča si je dal postaviti priprost hlev. V tem hlevcu si je napravil jaslice. Na vsak sveti večer je pripeljal tù sem tudi vola in oslička, da bi vse to še bolj spominjalo ónega betlehemskega hlevca, v katerem je bil rojen naš Zveličar

Jezus Kristus. O pólunoči na sveti večer se je zbrala velika množica minihov iz bližnjih samostanov z gorečimi baklami v rokah in spremljevana od mnogobrojnega ljudstva pred hlevcem, kder se je razlegalo prijetno božično petje po vsem gozdu. Sv. Frančišek sam je izuril nekaj dečkov v petji, da so pred jaslicami peli, ko se je o pólunoči brala sveta maša v hlevcu, v katerem je bil narejen tudi oltar. On sam je pri tej pólunočnici pel in po evangelji tudi govoril zbranemu ljudstvu o rojstvu božjega Deteta takó ljubeznívo in goreče, da se je vse topilo v solzah od veselja. Za vse to je imel sv. Frančišek od tedanjega papeža Honorija III. posebno dovoljenje.

Po smrti sv. Frančiška Asiškega so postavili na ónem mestu kapelico. Oltar stoji še danes na istem mestu, kder so stale jaslice, katere si je bil napravil sv. Frančišek sam. To svetišče je danes jako obiskovana božja pot.

Od tû tedâj prihaja stara navada, da o Božiči po hišah in cerkvah napravljamo jaslice, katerih se vi otroci vsako leto toliko veselite.

Sv. Frančišek Asiški je umrl 4. oktobra 1227. l. 45 let star in je bil od papeža Gregorija IX. po preiskavi mnogih čudežev 1228. l. prištet k svetnikom.

Ivan T.

Pri peči.

Sneg se vsiplje, burja piska
Močno zunaj mraz pritiska,
Nam pa je na dômu všeč,
Ker nas greje ljuba peč,
Ljuba peč, prelepa reč!
Kar je res, to treba reči:
S knjigo v roci poleg peči
Rad pozimi vsak poséda,
Pesni bere, slike gléda,
In takisto mi seveda! . . .
Béri, Zorka, nam na glas
To, kakó vže prišla v vás
K nam pomlád je ljuba spet,
Ko odet je s cvetjem svet! —
Glej, kakó se dom razmiče,
In kakó na vrt in griče,
Kjer cvetè pri cvetu cvet,
Solnce nas prijazno kliče,
Kjer je božji kras prostrt,

Kjer ves svet je cvéten vrt!
Ptiče petje se oglašá,
Ž njim se druží pesen naša,
Vse je živo tû in tam . . .
V knjigi béri dalje, Zorka:
Zdí se nam, da res je gorka
Pómlad prišla v hišo k nam! . . .
In če tudi so le sánje
To po zimi, saj vihár
Vender-le ne more vánje,
In veselja nam nikdár
Vzeti mraz ne more tega,
Da bo konec vetra, snega
In da bo vesoljni svet
Zelenèl in cvétel spet!
Do tedâj, se vé, pa všeč
Nam je ljuba gorka peč,
Ki je res prav dobra reč!

(Iz knjige „Veseli otroci“.)

Iz národne torbe.

(Priobčuje Janko Barlé.)

III.¹⁾

ovedati vam hočem ne samó národno, nego tudi neródnó pripovedko, zatorej poslušajte!

Zna se, danes to ni bilo, včeraj tudi ne, ali nekdam je moralo biti, ker bi se drugače ne pripovedovalo. Takrat sta živela mož in žena. Mož je bil malo prismuknjen, a žena prismuknjena, saj drugače bi si ne bila mož in žena. Šel je starec na semenj, kupil ženi iglo in prosil soseda, da mu jo odpelje domóv njegovi ženi. Sosed stori, kar ga je prosil mož, ali ženi to ni bilo všeč, zato je očitala možu, češ, če drugič kaj takega kupiš, zatakni raje za klobuk, ker se ti bodo ljudje smijali in rekli, da si prismuknjen. Dobro, mislil si je mož, drugič ti pa stvar vže na klobuku prinesem. Ko je šel drugič na semenj, kupil je kôso, zataknil jo za klobuk in šel domóv.

„Oj ti bedák stari, kdo je še videl kôso za klobukom nositi! Če v prihodnje še kaj kupiš, spravi si raje v torbo!“ jezila se je žena nad svojim možem. To se lahko stori, mislil si je mož, in ko pride zopet semenj, kupil si je prašička in ga stlačil v torbo.

„Bog moj ljubi, kdo bi te izpametoval?“ hudovala se je žena. „V bodoče ne pojdeš več ti na semenj, čuval bodeš ti domá in jaz bodem šla sama, ker vidim, da je drugače vse narobe.“

Mož je bil zadovoljen s tem, češ, zdaj me vsaj nihče ne bode več kregal. Ko je na prihodnji semenj odhajala žena iz dóma, naročila je možu, da otroka okoplje, dene na zelje slanine in natoči vina za večerjo. Nù, to bodem vse zvršil, da ne bode prepira, dejal je mož, okopal hitro dete in je dejal sušiti v rešetu na peč. Ko je to opravil, hitel je v shrambo, razrezal vso slanino, kar je je bilo ondù, nesel na zelnik in položil na vsako zeljnato glavo po košček slanine. Háj-dide, ta je prava! Zdaj še vina natočim, in vse bode v redu. In šel je natakati vina, ali v tem so vže vaški psi zavohali slanino in se pridrvili na zelnik.

„Ali greš ti nadloga pasja!“ zakričal je mož, ugledavši pse in stekel s pipo v roci zelje branit. Nù, psi so bili urnejši od njega in so vže poskrbeli, da so v tem spravili slanino pod streho, ali tudi vina je precéj izteklo, ker ni bil sod zatrjen in tako ni bilo ne slanine, ne vina, ko je prišla žena domóv. Há, há, há!

IV.

Zajček Matevž se je rad pohvalil, da je kaj spreten lovec. Tisti pihavnik, s katerim lovci včasih kako zver podpihajo, visel mu je res v sobi ob steni, a malokdaj mu je rabil, saj so govorili, da je Zajček lovec le tako zaradi lepšega. In ne samó to. Jurij Streljiček, kateri je pa vže res marsikateremu zajčku in lisici posvetil na drugi svet, znal je celó povedati, da nosi naš spoštovani Matevž v svojih drugače krepkih prsih zeló plaho srce in da se mu prav podá, da se piše na ime Zajčka. Ko je namreč Matevžek šel jedenkrat v lov — pripovedoval je Stre-

¹⁾ Gl. str. 80. lanjskega „Vrtca“.

ljiček — nanesla je sreča v gozdu prav pred njega volka kosmatinca. Pasja capa, mislil si je Zajček, kaj naj začnem, ali naj kričim ali mu naj posvetim. Naposled se je vender odločil, da ustrelji. Ali glej ga spaka! ko pritisne puško k licu, zapazi, da se mu puška, ali bolje roka zelo trese. V ónem strahu, v kakeršnem je bil, mislil si je, da se le puška boji, in začel jo je tolažiti: „Ne boj se, puškica, nič se ne boj — saj ni volk, lisica je in če bi tudi bil, kaj zato, saj sva dva!“ — Če je bilo res takó, ne prisežem, vender Jurij Streljiček je takó pripovedoval.

V.

Kakor rečeno, Jurij Streljiček je bil lovec od glave do petá. Ni je take zveri, na katero bi on vže ne bil streljal, in zadel je, kakor bi pihnil. Da se mu je na lovu marsikaj pripetilo, res je, a posebno čudovito je to, kar je nekoč pripovedoval. Kdor hoče, verojemi!

„Korakal sem po gozdu od ranega jutra, a vse je bilo kakor zakleto. Kar čisto nič nisem mogel dobiti. Vže sem mislil puško zopet obesiti čez ramo, kar jih prinese — dve srni, kot dve teleti. Kaj naj storim? Puška ima samo jedno cev, a rad bi imel obe srni. Ej, ne bode druge, dragi moj, zadovoljen bodi, če imaš jedno, dejal sem sam v sebi ter pomeril, sprožil — in prva srna je padla mrtva na tla. Dobro! to ni nič čudnega, ali bolj čudno je to, kar bodem zdaj povedal. Gledam in ne verujem svojim očem, ko vidim, da se tudi druga srna ne premakne. Stopim bliže, a ona še vedno nepremično stoji in drži v gobcu rep ubite srne. Nekoliko časa si nisem mogel stvari raztolmačiti, kar se domislím, da mora biti druga srna slepa in gluha. Zvesta hči je vodila svojo ubogo in gluho mater po svetu. Kaj takega še nisem doživel svoj živ dan ne!“

Prošnja.

Mladim bralcem „Vrtea“
Vsaka moja želja
V letu novem vošči
Sreče in veselja.

Bog dobrotni čuvaj
Srčeca vam mlada,
Vsaka se izpólni
Vam poštena nada.

Srce vam ljubezen
Svojo posvečuje
In peresu jedno
Prošnjo narekuje:

Vsak v nebó molitev
Pošlji záme svéto,
Da pokojno bode,
Měni novo leto!

Modést.

VRTČEVA PRILOGA.

Slovenski mladini.

Za letom v prošlost hitro bega leto,
In vánjo svoje duh okó napénja,
Želján izvedeti, če prav je sveto
Završil človek nálogo življenja:
Pogléd ta rádot čésto v njem razvínáme,
In čésto kès z boléstjo ga objáme.

In zopet novo leto! — Tudi mènì
Okó v minulé čase daleč gléda,
Da želji s tem ustrežem nevkročèni,
Ki jo pričuje sléharna beséda:
Kaj storil v prid sem svoji domovini
In kaj slovenski storil sem mladini.

Oj, malo . . . Kar začel nekda j gojiti,
Prešínja vedno mi sreá globíno,
Níkdár prenehal nisem dom ljubíti,
Níkdár prenehal njega ne mladíno;
Obéma žrtoval srcé čutéče,
Blagósti njima želel sem in sreče.

Á nisem sam! — Do móža móž se družì,
Ki vse jih ista zjedinjuje želja:
Da src, mladóst, si níkdár ne okuži,
Njim, dómu ti pomagaj do vesélja,
Ti delaj, da imé živí Slovéna
Ter domovini čast in slava njéna!

Zató srénó na nóge, srca mlada,
Razúm si bistri vsak, srcé si jači,
Trpeti bodi vsakemu navada,
Da sil mu résni boj kdáj ne potlači:
Kar blagega mladóstna duša hrani,
To jo v življenji zmot in greha brani.

Ko pride čas, ki glavo ti pobéli,
Takrát pa úči tiste, ki živeti
Na dóma krasnem svetu so začeli,
Da častno bodi jim za dom trpeti —
Zakaj jedino žije domovína,
Če zvesta ji ostane njé mladína!

Modést.

Pripovedka o mali jetnici.

(Spisal Janko Barlè.)

Sedèl sem ravno takó pri mizi, kakor zdaj, ko vam to pripovedujem. Zunaj je žvižgal veter in sneg je naletaval; pred mano je brléla svetilnica, a tam iz kota mi je pošiljala stara čestitljiva peč gorkega zraka, da mi je bilo prav ugodno sedeti v sobi. Ptičice v kletkah ob oknu so vže davno pospančkale in sanjale o bogsigavédi kako sladkih zrnih — nič ni motilo nočnega mirú, izvzemši jednakomernega „tík ták“ moje ure, katerega sem pa vže takó navajen, da ga niti ne slišim, da-si je precej glasán. Bil je svet mir v moji gorki sobici.

Ali kaj je to? Ropót ravno ni, vender je nekako škrabljanje. Kdo si ti predrzni gost, ki si usojaš vznemirjati me v mojem nočnem miru? Ali morda hočeš, da ti posvetim?

Zvedel sem kmalu, po čem je maslo. Saj nisem tega škrabljanja danes prvič slišal. Sladkosnéda miška bode — mislil sem si takój — ali čakaj, jaz ti vže pokažem! Da kake slaščice hranim v svoji sobi, ne bi ji zameril, ali da bi glodala drage mi knjige in se zagrizla v knjigo modrosti, nè — tega pa ne dam, ti spak mali. Za danes ti bodi, a jutri te čaka druga. Pletena mišolovka, katero je prinesel o semnji mladi piskrovezec Miško, bode se vže še poiskala, a potlej gorjé tebi. Zatorej le pridi zopet jutri zvečer, če imaš glavo v torbi.

Drugega večera sem sedel ravno tako v svoji sobici, a doli pod omaro je bila nastavljena spretna mišolovka. Dolgo ni bilo slišati ničesar; a zdajci čuj! vže zopet óno škrabljanje. O jej, danes si jo pa vže izkupiš, mislil sem si in čakal nekoliko časa mirno. Škrabljanje je bilo vedno glasneje, potlej je bilo nekaj časa tiho — dokler se ni začulo skakanje in ropót — imel sem jetnika v mišolovki.

Hajdi, da te vidim, ti porédnica mišja. Vzamem mišolovko, denem jo na mizo in v nji zagledam malo, gibično miško. Posebno trebušasta ni bila, velika tudi ne, ali je imela pod nosom vže čvrste mustače, dolg repek, a izpod čela ji je gledalo dvoje zeló živih, svetlih, črnih očij. Vže sem hotel izpregovoriti strogo smrtno obsodbo, kar se miška lepó po konci postavi, prikloni se mi dva, trikrat z glavo, poravna si mustače, potlej pa začne takó-le:

— V vaši oblasti sem, gospod! Znam, kaj me čaka — to je mišja osoda. Storite z menój, kar vam drago, vender če vas je volja — dovolite mi, da vam pred svojo smrtjo povem dve, tri iz svojega življenja. Nekako lažje mi bode, če povem, kar mi je na srci. Dovolite toraj! —

— Nù, pa pripoveduj, če hočeš do zjutraj v tej kletki. Vender, kdo te je naučil tako pristojno govoriti, ti nadloga mala mišja ti! Saj govoriš, kakor iz knjige! —

— Govorim, kakor se pristoji z gospodom — odreže se miška, nakloni se malo in pogladi mustače. — Naša rodovina je bila gosposka in vže moji pradedi so stanovali v hišah, potem bi me pač moralo sram biti, če bi ne imela vsaj nekoliko boljše olike. Zná se, da one poljske miši, katere so nam sicer nekoliko v rodu, ne umejo toliko, kakor mé. —

— Dà, tatice so, kakor ti in tvoja rodovina, niti za novčič niste boljše od ónih —, rečem jaz. — Najbolje bi bilo, da ni niti ónih niti vas, nadloga in kvara ste ljudem. —

— Gospod, ne sodite^h prehudo, saj moramo tudi me živeti. Vender dovolj tega govoričenja. Povem raje kaj iz svojega življenja, in videli bode^{te}, da nismo take grešnice, kakor si domišljujejo ljudje. Moja rodovina je vže od nek^{daj} v tej hiši — takó mi je vsaj pripovedoval moj dedek, ko sem bila še v gnezdu. Kmalu ko se je moj oče seznanil z mojo materjo, zagledalo nas je čvetero mladičev beli — ali pravo za pravo črni svet, ker smo se porodili v neki temni luknji v zidu. Trije bratje in jedna sestrica smo bili in složno ležali na ono malo pérja in druge šare, katero nam je pripravila ljubezen naših roditeljev. S prva nam je bilo jako ugodno, posebno, ko smo jedenkrat izpregledali in nekoliko odrasli. Stara nas nista pustila še gori na svet, rekoč, da je to za nas še zeló opasno (nevarno). — Tudi dedek — vže star in slab, odšel je le redkok^{daj} — ostajal je raje pri nas in nam č^{esto} pripovedoval o svetu in njega nevarnostih. Pripovedoval je, koliko živih in neživih sovražnikov imamo in nas skrbno svaril in učil. Naša babica, katere niti poznali nismo, govoril je, da je tudi na jednom svojih izprehodov prišla ob življenje. Otišla je in ni je bilo več nazaj. Naš največji sovražnik, dejal nam je dedek, je človek, neko bitje stokrat večji od nas, kateremu je samó nos tako velik, kakor jedna sama miška izmej nas. Jémnasta, kakó smo se tresle, ko nam je dedek pripovedoval o tem bitji. Vender, dejal je, človek sam po sebi ni takó nevaren, ker, da-si takó velik, vender smo mi miši urnejše in porabimo lahko vsako luknjico, v katero on za nami ne more. Ali zato nam je nevaren, ker ima čudno in bistro glavo, pa je izumil velikanske priprave, v katere se nevedna miška lahko ujame. Najlepše koščke slanine naveže na paličico, katero dene pod veliko težko pločo, miška pride, da si malo želodček priveže, ali ona priprava pravi: lóp! in miška je pokopana. Druga priprava je pa tako urejena, kakor ta, v kateri sem žalibog jaz zdaj sama, da vánjo lahko zlezem, ali vèn ne morem nikamor. Miško potem utopé, ali pa kaj družega z njo storé, samó da pogine. Smem li vas vprašati, gospod, kaj neki čaka mene? —

— Tiho, tatíca grda, pridoveduj dalje, jeziček imaš dobro namazan — odgovorim ji jaz.

— Nù čujte, otročiči — govoril je dedek dalje — vse te priprave bi še bile, ker vam ní treba iti vánje, če niste preveč lačni, ali ona zvér, ki upije: mijáv, mijáv, ona je grózna. Da-si je mnogo mnogo večja od nas, vender ni nič manj urna od nas, a močna takó, da le z ного udari, pa miške ni več med živimi. A to je še najhuje, da je tako zvita in modra, da je vsa mišja modrost proti nji — nič. Dela se, kakor da spi ter ne gane z nobeno dlako, celó rep je miren. Miška ne čuti nevarnosti sovražnika ter se brez skrbi pokaže iz luknje. Ali glej! kakor blisk skoči zdaj óna huda zvér — in uboga miška se zvija in cvili v njenih krempljih. Za mojih mladih dnij smo se zbrale miši od vseh stranij v sejo in se posvetoval^e, kaj storiti, da se obranimo tega sovražnika. Bilo nas je več sto, starih in mladih, ali nobena si ni mogla izmisliti kaj pametnega. Ko smo vže več ur brez uspeha ondú čepele, vzdigne se naposled stara, sključena, vže vsa osivela miška, kateri so se mustače kar po zemlji vlek^{le} ter izpregovori takó-le:

Slavna mišja gospóda! Modrujete in si belite učene glave, kakó bi se vender znebili one hude zverí. Prav je takó! Poslušajte mene, staro miš, kar vam povem.

Kupite zvonec in obesite zvonec oni živali okolo vratú, potlej smo rešene vse miši. Ko se bode zvér bližala, čule bodemo zvončkanje, in predno pride sovražnik do nas, vže se lahko poskrijemo v varno zavetje. Zatorej vam svetujem, kupite zvonec!

— Kupimo zvonec! — zavpijejo vse miške iz jednega grla. Veselje je bilo nepopisljivo in tri dni so se gostile vse miši na slavo tega modrega predloga, dokler se naposled ne oglasi druga miška in vpraša: A kdo bode sovražniku obesil zvonec? — Kje naj se najde ona pogumna miška, ki bode zvršila ta posel? Iskali so jo in je iščejo še danes, ali otroci moji, verujte svojemu staremu dedeku — še vedno je iščejo zamán, ker take pogumne miške ni rodila mišja mati in nihče nas ne oprostí tega našega krvnega sovražnika.

Takó nas je učil dedek, a roditelja sta prinašala hrane, dokler ni napočil naposled óni srečni dán, ko smo se odpodile z roditelji prvič tjà gori po hrano. O jéjmina! tam je bilo lepih stvarij, slanine, brašna, raznih pridelkov, vsega, vsega, kar si le more zaželeť mišje srce. V velikih omarah so bile vse te stvari porazdeljene, in me smo veselo skakale iz jednega predalčka v drugi ter veselja pijane uganjale vsakovrstne burke. To je trajalo precej časa in ničesar nam ni nedostajalo, — kar nas nekoč iznenadi strašna novica, da se oče in najmlajši bratec nista več povrnila iz sprehoda. Pričakovali smo ju, ali pričakovali smo ju zamán. Stari dedek, ki je vže dlje časa bolehal, tudi on je poginil nekega dne, nekaj od starosti, nekaj od žalosti. Nismo več mogle ondù ostati, pobrale smo vse, kar smo imele in odpotovale nekega jutra na podstrešje. Spomin na mile pokojnike nam je grenil óne slaščice, katere smo ondù imele. Na podstrešji se je nekaj časa še izhajalo. V velikih zabojih je bilo shranjeno razno zrnje in živelo bi se bilo prav prijetno, da ni spak prinesel tjà gori ónega „mijáv-mijáva.“ Najpred je zadavil sestrico, potlej pa še drugega bratec. Nič več nisve bile z materjo varni na podstrešji in srečni sve bili, da sve jo popihale nekega dne v svoje sedanje prebivališče. Pot, žalost, a nekaj tudi vže leta, to je uničilo povsem mojo ubogo mater in kar nič več ne more od doma. Kar sem ji prinašala jaz, to jo je hranilo — a sedaj bode sirota morala poginiti od gladi — — — Sodite gospod in premislite! Ker sem vže na svetu, živeti se vender moram, bodi si takó ali takó — od zraka ne morem živeti niti jaz niti moja bolna mati — — —

— Ej, nič prida nisi, vender to mi je všeč, da skrbiš za svojo mater — rekel sem ji jaz.

— Dà, skrbela sem, a kdo bode od zdaj skrbel za njo, saj vidite, kje sem in vi najboljše veste, kaj me čaka. Da me ni prisilil glad, ne bila bi šla v past ne, toliko soli imam še v glavi. Takó sem si pa vender mislila, morda — —

— Čakaj ti tatica in dobro me poslušaj. Kakor sama priznavaš, dobro veš, da si zdaj v moji oblasti in da jaz vsak trenotek lahko storim, da te ni več mej živimi. Vender, da ne bodeš mislila, da imam jaz kamenito srce in me ni prav nič ganila tvoja ljubezen do matere, mislim ti zopet dati ljubo prostost, a to le tedaj, ako mi s svojim mišjim poštenjem obljubiš, da bodeš moje pogoje natančno zvrševala. Poslušaj torej!

— Poslušam! —

— Ali, bodeš svoji materi še dalje takó stregla, kakor si ji stregla do zdaj? —

— Do grôba. —

— Ali mi oblubiš, da mi ne bodeš delala nikoli kake kvare, kadar bodeš nabirala hrano zase in svojo mater, ter bodeš zadovoljna z zrnci, katera raztrosijo moji ptički in pa z ónim, kar ti preskrbim jaz? —

— Obljubim! —

— Pojdi toraj in uživaj zlato prostost ter védi, kaj stori ljubezen do starišev in prijazno vedenje. Pozdravi mi svojo bolno mater! —

— Hvala vam, gospod milostivi; če prelomim katero koli od danih obljub, pa pokličite „mijáv-mijáva“. Zdravi! — Takó je rekla ujeta miška odhajajoč iz njene ječe, priklonila se mi do tal in izginila kakor bi mignil. Jaz sem se čudil tej mali razposajenki in si mislil: če nihče, ta bi izvestno privezala mački zvonec okolo vratú. Vender ji povedati tega nisem hotel; čemu bi nam bile potlej mačke! —

* * *

Otroci ljubi, evo vam pripovedke male jetnice. Ne rečem, da storite takó, kakor sem storil jaz, če ujamete katero njene rodovine; ker miši so kvarljive živali. Zatorej, kar v mačji želodec z njimi. Vender, kakor ni nobenega pravila brez izjeme, takó je bila tudi moja miška nekaj posebnega, zato sem ji tudi prizanesel. Če ujamete pa tudi vi kdaj tako miško, katera vam bode tako pripovedovala in se takó vedla, kakor se je moja — nù potlej pa storite tudi vi takó. Ali zeló dvomim, da jo ujamete kdaj!

Zdravnik in učitelj.

dravnik in učitelj se srečata in govorita o bolnikih, katerih je baš zdaj toliko v vási. Učitelj vpraša: „Kaj neki je sosedovemu Tončku in njegovi sestrici Katarinki, da sta obá takó bléda in upadena; na licih se jima pozná, da nista zdrava. Učiti se jima ne ljubi in tudi drugače nista nič kaj pri dobri volji.“ — „To vam rad verojamem,“ reče zdravnik. „Bil sem včeraj pri njiju bolnem očetu in kaj sem videl?“ Soba vsa umazana, mize in stoli polni práhú, zrak v izbi zaduhel in nobenega okna odprtega, da—si je zunaj solnce gorko sijalo. Pri odhodu sem dejal ženi, da naj gleda na snažnost po vsi hiši in naj sobo večkrat prezrači, ker drugače ni mogoče, da bi ozdravel njen mož in bati se je, da tudi otroka zbolita.“

Učitelju sta se Tonček in Katarinka zeló smilila, ker sta bila v šoli prav pridna otroka. Ko so bili drugzega dne vže vsi otroci v šoli, zapisal jim je gospod učitelj na šolsko tablo naslednje vrstice:

Snažnosti kjer v hiši nij
Zdravih ondù nij ljudi.

Posl. Ivan Tomšić.

Listje in cvetje.

v Gradci velezaslužni gospod

Francišek vitez Močnik,

upokojeni c. kr. deželni šolski nadzornik,

ki je bil jeden največjih šolskih pisateljev avstrijskih. Njegove računske knjige se rabijo vže od 1846. leta v vseh nižjih in srednjih šolah, ter v vseh avstrijskih jezikih. Naš presvitli cesar je učenjaka Močnika 1862. l. odlikoval z vitežkim križcem Fran Josipovega reda, a 1871. l. z redom železne krone 3. vrste ter ga povzdignil v vitežki stan. — Bil je blagi pokojnik tudi našemu listu velik prijatelj, ki je vsako leto redno nam pošiljal naročnino na 4 iztise „Vrtca“. Naš list tedaj izgubi s plemenitim pokojnikom tudi znatno denarno podporo. Bodi večna slava njegovemu spominu.

Detetu.

Ne jókaj nikari, ne jókaj,
Če vtrgal si rožo lepó
In trnje te njeno je zbódló
V nedolžno in nježno rokó.

Pomisli, da roži jednako
Veselja ti dnevi cvetó,
In ako jih hošeš imeti
Le pojdi na — truda stezó!...

Vitalis.

Otročje národne pesence.

(Zapisal po Belej Krajini Janko Barlé.)

Otroci štejejo.

XXI.¹⁾

Un dinar, do dinar
Pisani sájavín
Gusi maca, gusi tin
Tin tača, pótrkača
To je Tin, to je desetín (vèn).
(Griblje.)

XXII.

Prvi lin, drugi lin,
Tanca gomanca,
Túgec²⁾, mugec,
Drgee, vrgee (vèn).
(Griblje.)

XXIII.

Egolo, dvogolo, trigolo,
Čegolo, pegolo, šegolo,
Sikman, dikman,
Dàsič, mesič, trbušič (vén).
(Griblje.)

XXIV.

Prvi ne, drugi ne, tretji ne,
Čarga, pinga, linga,
Lokve, smokve, dinine
Diks (vèn).
(Griblje.)

XXV.

Prazna skleda, prazen lonec
Naj bo vsega tega konec.

Otročje uganke.

(Po Kellnerji.)

1. Ima štiri nogé, pa nikamor ne gré?
2. Ima zobé, pa nič ne jé; pri vsakej hiši rabi se?

¹⁾ Glej „Vrtce“ stran 183 lanskega leta.

²⁾ Tugec = siromasček.

3. Iz črtice dveh se naredi, in na zvoniku se blestí?

4. Zgoraj je špičasto, spodaj široko; vse pa lahko zdrobiš, v sladko si moko?

5. Spodaj vsaksebi štrli; na palici skup se tišči, če v kotu je ni, preganja smeti?

6. Črez hrbet, črez pleča črez glavo leti; konjiček, voliček se vsak ga boji?

7. Po dnevi, po noči, pri hiši vse sliši; če se oglasi, tatú odpodi?

8. Imam več igel kot krojač, nisem gospod in ne beráč, po noči lovim, po dnevi pa spim, pa volka in gada se nič ne bojim?

9. Po noči švigam, — ropotam, v shrambo vsako priti znam?

10. Za plotom stojim, nič ne rečem; če primeš me, te dobro spečem?

11. Skoz streho gleda noč in dan, kadí, pa ni nikdar zaspán?

12. Zunaj zelen sem, v zemlji pa bel, na veliko soboto v cerkvi sem cel?

(Odgonetke ugank v prihodnjem listu.)

A. K. Sežunov.

Kvadratna uganka.

(Priobčil J. St.)

a	a	a	a	a	a	a
a	b	b	c	c	č	d
d	d	e	e	e	e	e
e	e	e	e	e	e	i
i	i	i	i	j	j	j
j	j	k	k	k	k	k
k	k	k	k	l	l	l

l	l	l	m	n	n	n
n	n	o	o	o	o	o
o	o	o	o	o	o	o
o	p	r	r	r	r	r
r	s	s	s	s	s	s
š	š	t	t	t	t	u
u	v	v	v	v	z	ž

Razvrstite črke v obeh četerokotnikih takó, da se bode čitala v poševni črti obeh četerokotnikov ob novem letu primerna želja.

Besede v posamičnih vrstah naj značijo: 1. umétno napravo; 2. čas; 3. častno znamenje; 4. v vsaki hiši potrebno knjigo; 5. vas na Gorenjskem; 6. cerkveni obred; 7. divjo zver; 8. mesec v letu; 9. višjega uradnika; 10. namizno posodo; 11. vesel spomin; 12. prelaz na Kranjskem; 13. domače ptice; 14. kronovino avstrijsko.

(Rešitev in imena rešilcev v prihodnjem listu.)

Demant.

(Priobčil F. Stauer.)

				a					
				a	a	a			
				a	a	a	a	c	
				c	c	c	č	d	d
				d	e	e	e	f	f
								g	g
				g	i	i	i	i	j
								k	k
				k	l	n	n	n	o
								o	o
								p	r
								r	r
								r	š
								u	v
									v
									z

Zaménjajte v tem demantu črke takó med sabój, da čitate v prvi in zadnji vrsti soglasnik, v ostalih devetih vrstah pa devet besed od leve proti desni; srednja, rekše šesta vrsta naj se čita tudi od zgoraj nizdolu po sredi posamičnih besed.

Besede naj značijo: 1. soglasnik; 2. v vsaki hiši potrebno mero; 3. sočnat sad; 4. bivališče vladike; 5. prihišno skladišče; 6. slavnega avstrijskega vojskovodjo; 7. dve posodi; 8. rudnino; 9. geometrično telo; 10. del glave; 11. soglasnik.

(Rešitev in imena rešilcev v prihodnjem listu.)

Rešitev rebusa v 12. „Vrtčevem“ listu

1892 l.:

Visoke so zvezde, višji pa so človeške mišli.

Prav so ga rešili: Gg. Jak. Inglič, naduč. v Idriji; Mat. Rant, naduč. na Dobrovi; Jos. Mesiček, naduč. v Globokem pri Brežicah; Josip Vidic, naduč. pri sv. Pavlu v Savinjski dolini (Štir.); Jernej Pavlič, učit. v Št. Janži na Peči (Štir.); Tone Porekar, nadučitelj, in Anton Lesjak, podučitelj na Humu (Štir.); Rudolf Kociper, dijak in Ivo Najžar, učenec na Humu (Štir.); Vodstvo ljudske šole na Bukovem (Gor.); Miroslav Škofic, stud. med. v Inomestu na Tirolskem; Josip Kumar in Jernej Pirc v Idriji; Fran Gruden v Spod. Retnji; Ig. Mercina v Gorenjem Kašlju; Jožef Erjavec in Jan. Gruden na Vojskem; Fr. Korenčan v Horjulu; Francé Peterel, mladenič v Novakih (Gor.); Drag. Koderman na Frankolovem (Štir.); Jan. Blažek, dijak v Rudolfovem; Val. Gril, uč. v Št. Ilji pri Gradiču (Štir.); Anton Hodko in Marko Juratovac, učenca v Globokem pri Brežicah; Mir. Drobnič, Fr. Strnad, Francé Rizmal, Stan. Jarc, M. Florjane, Fr. Marovt, J. Žunter, Ferd. Plaskan in Vil. Rössner, učenci v Braslovčah (Štir.); Karl Pestevšek, Fr. Skodič, Jože Pišek in

Fr. Docaver, učenci v Slivnici pri Mariboru. — M. Trebše, učit. sopr. v Otaleži (Gor.); Márica Kramer, učiteljica, in Anica Planinec, učenka v Braslovčah (Štir.); Irma Pirjevec, gđč. Gmunden, Ivana Sket in Terezika Šarlah v Dramljah (Štir.); Fanika Grile, gđč. na Vačah; Marija Leben v Horjulu; Marija in Leopoldina Rant na Dobrovi; Alojzija Potočnik, deklé na Brezovici; Alojzija Dolence, gđč. v Ajdovščini; Albina Rupnik, gđč. v Leskovci; Otilija Pertot, gđč. v Bazovici; Ana Debenjak, učenka v Materiji; Frančiška in Marija Lukman, Julijana Čančar in Antonija Dragar, učenke v Ojstrici; Terezija in Ana Škerbec, Gizela Sikošek, Urša Kos, učenke v Podsredi (Štir.); Ana Žuža, Ana in Justina Lorber, Ant. Slamnik, Marija Strahovnik in Ant. Lužar, učenke v Žalci (Štir.); M. Mlakar, učiteljica; I. Kovšca, Ivanka Primožič, Ivanka Podboj, Rozika Rovar, Marg. Ivančič, Albina Gartner, Marijca Petrič in Ana Milavec, učenke v Planini; Lenika Juhart, Lojzika Povše, Marijca Šketa, Marijca Orl, Marija Radišek, Zefka Žibret, Leopoldina Drobnič, Emilija Jare, Matilda Rössner, Marjeta Bošnjak, Anika

Brišnik, Julijana Travnar, Marjeta Cilenšek, Marija Korun, Marijca Plaskan, Terezika Hojnik in Franika Primožič, učenke v Braslovčah (Štir.).

Listnica. Gosp. J. L. na Št. Viški Gori: Žal, da Vašega napeva nismo mogli priobčiti vže v denšnjem „Vrtčevem“ številu. Vsaka muzikalna priloga nas stane preveč stroškov, ker je treba take priloge v drugi tiskarni tiskati; mi pa tudi nimamo toliko novčene podpore, da bi nam bilo mogoče s takimi prilogami na dan. Za letošne še ne vemo, kako stojimo; ako se nam večje število naročnikov oglasi, kakor v pretečenem letu, prav radi bomo dodajali „Vrtcu“ tudi muzikalne priloge. — Gđč. K. J. na P.: Vaši spisi se bodo dali uporabiti, a treba jih bode še poprej nekoliko opiliti. Zatorej potrpljenje za danes ni bilo mogoče. — F. G. v R.: Vaša pesen „Izgubljena Milica“ ni za natis. Sploh bi vam odsvetovali pesni kovati, ker je ta posel le izguba časa za Vas! — Jaroslav v C.: Vaše pesni se niso dovršene, da bi mogli z njimi v javnost. — J. P. v Št. J.: Na naročbe brez denarjev letos ne bomo več ozira jemali; kdor ne pošlje naročnine najpozneje do konca meseca februarja, temu bomo ustavili list, ker imamo dovolj žalostnih izkušenj, kako brezobzirni so vsi oni naši naročniki, ki se naročujejo z dopisnicami.

Vabilo k naročbi.

Z denšnjim listom stopi „Vrtce“ v **tri in dvajseto leto** svoje dobe ter uljudno vabi vse prijatelje naše nežne slovenske mladine k prav obilemu naročevanju. Nádejamo se, da nam naši stari naročniki ne vzkrátijo svoje podpore, marveč si bodo prizadevali, da nam vsak še po jednega novega naročnika pridobi. Ako bi se število naših naročnikov dobro pomnožilo, podajati bi začeli „Vrtce“ na poldrugej pólí, kakor smo to storili z denšnjim brojem. Da bi nam kaj takega mogoče bilo, treba je, da nam vsi dosedANJI naročniki zvesti ostanejo, tēr se nam število novih naročnikov vsaj za polovico starih pomnoži. To bi se lahko zgodilo, ako bi vsak naših dosedanjih naročnikov delal na to, da nam pridobi kakega novega naročnika. Z Božjo pomočjo gremo tedaj na delo ter upamo, da se nam „Vrtce“ tudi v novem letu ohrani.

Zatorej podvizajte, naročiti se na „Vrtce“, ki za vse leto stoji samó 2 glđ. 60 kr., a za pol leta 1 glđ. 30 kr. — Naročnina se najhitreje in najceneje pošilja s poštними nakaznicami, ki se dobé na vsaki pošti.

Kdor bi našega lista ne hotel vzprejeti, prosimo ga najuljudneje, da ga ponudi komu drugemu v naročbo, ali pa, da nam **prvi list** pošlje pod ravno tem ovitkom nazaj, pod katerem ga je prejel, z opazko, da ga ne vzprejme.

Upravništvo „Vrtčevo“,

mestni trg, št. 23 v Ljubljani.

 Vsem prijateljem našega lista srečno in veselo novo leto Bog daj!

„Vrtce“ izhaja 1. dné vsacega meseca in stoji za vse leto 2 glđ. 60 kr., za pol leta 1 glđ. 30 kr. Napis: Upravništvo „Vrtčevo“, mestni trg, št. 23 v Ljubljani.

Izdajatelj, založnik in urednik **Ivan Tomšič.** — Natisnila Klein in Kovač v Ljubljani.